



Onze school is verbonden aan het **VSKO** – onderdeel **VVKBAO**

De te realiseren opdrachten werden uitgeschreven in het **OKB (Opdrachten voor het Katholiek Basisonderwijs in Vlaanderen)**.

In deze 5 opdrachten ligt onze identiteit beschreven. Een verdieping van deze 5 opdrachten op onze school krijgt een apart item op onze schoolwebsite onder "identiteit".

OPDRACHT 1 : HET CHRISTELIJK PASPOORT VAN ONZE SCHOOL

Waarom ?

We zijn een vrije school. Ons onderwijs werd opgericht door de bisschoppen van België. Hun project werd door de Vlaamse overheid goedgekeurd en daarom spreken we van "Gesubsidieerd Vrij Katholiek Onderwijs".

Ons doel

Een kind is uniek, er is geen een gelijk, maar toch kunnen we er niet omheen dat we pas sterk staan als we verbonden aan iets werken. Onze leerlingen zijn niet volmaakt, ze hebben allemaal wel een kwetsbaar kantje, maar toch zijn ze tegelijkertijd ontzettend beloftevol. Ze hebben allemaal talenten en die talenten willen we ontdekken en helpen ontwikkelen. Ze willen de wereld ontdekken. Wij willen hun bewondering en verwondering over de wereld als schepping aanwakkeren. Wij willen hen bewust maken van de verbondenheid met die schepping. Als we hierin slagen, met een schouderklopje, met een stukje inzicht, kunnen we spreken van een verantwoordelijk, verdraagzaam en gelukkig samenleven met anderen.

- *Samenkomen met kinderen van andere leeftijden binnen de school is belangrijk, we stimuleren het samenhangsgevoel : startdag, klasvieringen, schoolvieringen, Don Boscodag, Vettig Feestje, schoolfeest, strapdag, schoolreizen, integratiemomenten, bezoekmomenten kleuter-lager, assistentie in de refters en bij kleuters ...*

Wij willen kwaliteitsvol, opvoedend onderwijs aanbieden, waarin leerlingen opgroeien tot zelfbewuste, maar ook gelukkige mensen. We maken daarvoor goed doordachte keuzes op gebied van onderwijs en organisatie en op gebied van levensbeschouwelijke vorming.

- *Kinderen krijgen verantwoordelijkheden, daarom zijn afspraken nodig : Peter-meterschap, voorschoolse melkbedeling, begeleiding op uitstappen door oudere leerlingen, verplaatsingen in groep met de fiets.*

We laten onze leerlingen kennis maken met christelijk geloven. Jezus gaf ons de boodschap van elkaar graag te zien en te doen zoals hij het ons toonde. Dat is dus

werken aan een goed samenleven met anderen. Katholiek wil zeggen dat onze school geen school is voor uitsluitend katholieke kinderen, maar een katholieke school voor alle kinderen (Katholieke dialogeschool). Wij willen openheid bieden naar andere, dus ook verschillende, geloofsvisies. Katholiek onderwijs staat voor ontmoeting. We nemen die ontmoeting ernstig. Het is de kans om het leven te verrijken, om waardering te ontwikkelen voor andere levensbeschouwingen.

- *Een warme school waar ook kinderen met een andere geloofstraditie en -opvoeding welkom zijn en zich ook thuis voelen.*
- *Elk kind neemt deel aan de klas- en schoolvieringen, binnen de grenzen van de eigen cultuur.*
- *We streven de universele waarden van "goed mens-zijn" na.*
- *Kinderen met een andere geloofsinvulling of geen geloofsinvulling worden uitgenodigd de eigen vertrouwde gebeden of waarden te onderhouden.*
- *Confrontaties moeten leiden tot een verrijking, niet tot tweedracht.*
- *Ouders worden uitgenodigd een stukje van hun cultuur, geloof, traditie, leven bij de kinderen te brengen. We geven diversiteit een plaats op school en in het onderwijs.*

Geloof wordt niet opgedrongen, we laten ruimte voor vragen en twijfels.

- *Leerkrachten moeten zich echt tonen. Openstaan voor vragen en twijfels hoort daarbij en kan leiden tot dialoog met kinderen en hun ouders.*

De beleving van ons godsdienstonderwijs vinden we terug in de aandacht voor de opvallende zaken in het schooljaar, in de leefwereld van de individuele leerling, in burgerlijke zaken, in het kerkelijk jaar. Als school zijn wij nauw verbonden met de parochie of federatie.

- *Broederlijk Delen, Adventsbeleving, Kerst, Don Bosco, De Goede Week, klas- en schoolvieringen, dankvieringen. Rouw en feest.*

OPDRACHT 2 : WAT BIEDEN WIJ DE KINDEREN OM TOT EEN GELUKKIG EN VOL LEVEN TE KOMEN ?

...wat moeten kinderen leren om greep te krijgen op hun omgeving, om die omgeving te begrijpen en er betekenissen aan te geven, om er gepast in te kunnen handelen ook, maar vooral om zich in hun en onze omgeving echt thuis te voelen ? Als een vis in het water ...

Binnen de grenzen van onze mogelijkheden maken we werk van 3 opdrachten :

1. Wat ? De leerling bekwamen.

Het kind is meester van zijn eigen leren met de leerkracht als gids, stuwend en oriënterend. De talenten en beperkingen van het kind bepalen zijn totale ontwikkeling, zijn mogelijkheden. Die mogelijkheden laten het kind toe efficiënt en goed te functioneren in zijn omgeving. Het kind krijgt de kans zich te bekwamen op het vlak van communicatie in de eigen taal en in vreemde talen, in wiskundige toepassingen, in

wetenschap en techniek, in digitale en technologische aspecten, in leren leren, in sociale omgang, in cultuur, in expressie, in ondernemingszin, in lichamelijke ontwikkeling en gezondheid, in zingeving.

- *Het is nodig om de school (leerkrachten, leerlingen, ouders) geleidelijk voor te bereiden op onderwijs op maat. Introductie van werken in niveaugroepen, remediëring op maat, preventief pedagogisch ingrijpen door aanpassen aan het actuele niveau van de leerlingen.*
- *Leerkrachten worden uitgenodigd zich te bekwamen in specialisaties via navormingen volgens de nood van de school.*
- *Visitatiemomenten worden aangemoedigd.*
- *Herwerken en aanpassen van de gebruikte methodes en materialen is een regelmatig terugkerend item op vergaderingen.*
- *Communicatie bevorderen doen we door heel dicht bij de kinderen te staan en door gesprekstechnieken hun onderlinge communicatie te verfijnen om tot rijke dialoog te komen. We besteden aandacht aan beleefdheidsvormen en duidelijke taal. Wie een andere taal spreekt, mag zich uiten in de eigen taal als dat leidt tot betere communicatie.*
- *We zijn niet blind voor onaanvaardbaar gedrag, ook niet voor pesten.*

2. Hoe ? Een duidelijke leerlijn.

Dit aanbod van kennis, vaardigheden, gedragingen en emoties wordt omschreven in het leerplanconcept van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen voor de hele basisschool. Deze documenten zijn goedgekeurd door de overheid.

We waken er over dat ons aanbod een ononderbroken lijn volgt naarmate de kinderen zich verder ontwikkelen. Het is belangrijk dat het aanbod aansluit bij wat de kinderen al kennen of kunnen, bij hun talenten of hun noden. In de leerplannen wordt dit omschreven als "verticale en horizontale samenhang".

- *Het ZILL-leerplanconcept wordt geïmplementeerd en veralgemeend vanaf 1 september 2019.*
- *De basisleerstof moet door ieder kind gekend zijn, de eindtermen moeten dus bereikt worden. Leerkrachten gaan in overleg om die basiskennis vast te leggen. Hier bovenop bieden de leerkrachten uitdagende oefeningen aan om de basiskennis te overstijgen.*
- *We moeten ons beraden over het jaarklassensysteem. Het grote leerlingenaantal rechtvaardigt nog steeds deze opdeling, maar dat is van praktische aard. Grotere groepen samenstellen is contraproductief, kleinere groepen zijn met het huidige personeelsbestand niet mogelijk. Samenwerking binnen het team wordt gestimuleerd en leidt tot gedeeld werk.*

3. Waarom ? Zelfredzaamheid.

Elke leerling heeft groeikansen en ontwikkelingsmogelijkheden. Wat wij hun aanbieden moet leiden tot een verhoging van hun zelfredzaamheid, van hun welzijn en geluk, tot een versterking van hun persoonlijkheid. Een volwassen vertrouwen in zichzelf als unieke persoon is waar wij naar streven. Dit zelfvertrouwen doet hen op een gepaste

wijze omgaan met wisselende situaties. Vanuit hun opgedane kennis en ervaring leren zij de meest geschikte oplossing te vinden. Het kind vormt zijn eigen persoon.

- *We streven naar succeservaringen door haalbare uitdagingen aan te bieden voor elk kind. Hierdoor zijn ook de rapporten geëvolueerd en worden ze verder aangepast. Dit vraagt ook een ingrijpen in onze huidige methodes naar clustering van leerinhouden.*
- *Er is een attituderapport, een muzisch rapport en een bewegingsrapport dat de individuele evolutie van elk kind weerspiegelt. De leerkracht moet dit verwoorden op een objectieve manier, zelfs als de indruk subjectief van oorsprong is. Dat vraagt een grote empathie en kennis van de persoon van de leerling.*
- *Er is een louter kennisrapport waarin de vaardigheden in punten worden uitgedrukt. Dit is een momentopname en moet ook nog evolueren in een andere neerslag. Voorlopig geeft dit nog steeds een correct beeld van het intellectuele niveau van de leerling, maar boet toch aan belang in gezien de visie die ZILL ons voorhoudt.*
- *Met bovenstaande evaluatievormen willen wij dat de kinderen een duidelijk zelfbeeld ontwikkelen. Evaluaties worden steeds met de kinderen besproken. Vanaf de kleuterklas houden wij op geregelde tijdstippen oudercontacten. Vaak worden ouders tussentijds uitgenodigd via de zoco en leerkrachten moeten tijd vrij maken voor de ouders wanneer zij er om vragen.*
- *De kinderen moeten oplossingstechnieken ontwikkelen waarbij ze kunnen terugvallen op hun kennis en ervaringen.*

OPDRACHT 3 : HOE MAKEN WIJ VAN ONZE SCHOOL EEN PLAATS WAAR KINDEREN WORDEN GESTIMULEERD OM TOT GOED LEREN TE KOMEN ? HOE PAKKEN DE LEERKRACHTEN DIT AAN ?

We komen onze leerlingen met een open en ontmoetende stijl tegemoet. Een kind wordt aanvaard zonder vooroordelen. Het leren gebeurt in een eerlijke dialoog tussen kinderen, leerkrachten, personeel, ouders en de wereld. We vinden het belangrijk om elkaar goed te begrijpen en elkaars talenten te kennen.

Een kind leert beter in een opwindende en uitdagende omgeving en wanneer het een warme relatie met de school ervaart.

Hoe ?

- *Helpen bij de ontwikkeling van een positief zelfbeeld : nadruk leggen op wat het kind KAN en kan BEREIKEN.*
- *Zorgen dat de leerlingen elkaar aanvaarden en begrijpen : gesprekken en dialoog. Probleemoplossende dialoog voeren.*
- *Streven naar het bieden van eerlijke en gelijke kansen voor elk kind : redelijke maatregelen bepalen die de draagkracht van de school en de leerkrachten niet overschrijden. Deze maatregelen moeten wel leiden tot progressie van het kind.*

- *Ouders worden in de dialoog van bij de start betrokken. De informatie is duidelijk en mag niet worden verbloemd. Samenwerking met de ouders leidt tot begrip van ouders en kind voor de genomen maatregelen.*
- *De financiële en materiële toestand van een gezin mag niet leiden tot minder kansen voor de kinderen. Om die reden draagt de school heel wat van deze lasten : algemeen of heel persoonlijk. (leeruitstappen, materialen, rijk aanbod) Hiervoor doet de school een grote financiële en blijvende inspanning.*
- *Aanvaarden dat kinderen leren met vallen en opstaan, dat ze bovendien hun talenten ontdekken en ontwikkelen : werken op verschillende sporen en respecteren van het tempo van de kinderen.*

De leerkracht doet er toe !

- *We blijven dicht bij de wereld van de kinderen. Als de wereld niet naar de kinderen komt, brengen we de wereld naar de kinderen : een rijk aanbod.*
- *Talenten ontdekken is een kerntaak, ze ontwikkelen een doel : bevragen en uitdagen van de kinderen.*
- *De leerkracht zorgt voor een rijk aanbod aan inhouden en materialen. Hiervoor wordt door de school een grote financiële inspanning gedaan.*
- *De leerkracht stelt eisen die haalbaar zijn en mikt op de volgende sprong van de naaste ontwikkeling.*
- *Door toetsen, zelfreflectie, allerlei evaluaties, allerlei vormen van groepswerken en samen werken begeleiden we de kinderen in hun zoektocht naar antwoorden : streven naar een totale evaluatiemethode en goede verslaggeving hiervan.*
- *We blijven ons verder nascholen om onze professionaliteit te verhogen. Samenwerking binnen het team versterkt de kracht van het team.*
- *De expertise binnen het team moet zijn weg vinden naar andere leerkrachten.*
- *Een leerkracht wil steeds een goed voorbeeld zijn voor de leerlingen : ECHT zijn.*
- *De leerkracht is een vertrouwenspersoon voor zowel leerling als ouder, want ook de ouders moeten graag naar onze school komen.*

Uiteindelijk... en vooral...

... willen we dat onze leerlingen **graag** naar school komen.

Zin in leren – zin in leven

OPDRACHT 4 : HOE KAN ONZE BREDE ZORG, DE ONTPLOOIING VAN IEDER KIND HELPEN SLAGEN ?

HET ZORGBELEID BIEDT EEN KWALITEITSVOL ANTWOORD.

Er zijn verschillen tussen onze kinderen, hoe gaan we met die verschillen om ?

In een veilige, maar rijke leeromgeving ontdekken en respecteren we de verschillen tussen de kinderen. Het zijn die verschillen die ons onderwijs werkelijkheidsnabij maken. Leren is een groepsgebeuren waar tussen leerlingen en leerkracht en tussen leerlingen onderling, een grote samenwerking moet ontstaan. Diversiteit bij kinderen en begeleiders biedt ons die kans. Geïnspireerd door het verhaal van Jezus blijven we als katholieke school aandacht hebben voor , geloven in en kansen bieden aan alle kinderen. Gepaste evaluaties - gebaseerd op doelen - helpen ons de ontwikkeling van elk kind te volgen en op te bouwen. We voelen ons verantwoordelijk voor elke leerling, hoe anders, zwak of sterk of moeilijk te vatten die soms ook is.

Hoe kunnen we gelijke onderwijskansen scheppen voor alle kinderen ?

Het schoolteam onderzoekt en verdiept zich in de bepalende factoren die het leren en hun ontwikkeling beïnvloeden. Ouders en andere verantwoordelijken zijn hierbij onze belangrijkste bronnen en partners. Vanuit die kennis ontwikkelt het team een beleid om alle leerlingen te ondersteunen met zoveel mogelijk aansluiting bij het thuismilieu.

Het schoolteam richt zich niet uitsluitend op de individuele leerling, maar ook op echte doelgroepen. Omdat we niet steeds voldoende expertise in eigen huis hebben, doen we beroep op een netwerk van organisaties uit andere sectoren. Niet alleen het onderwijs kan een antwoord bieden : sportclubs, culturele organisaties en jeugdverenigingen verruimen ook de ervaringswereld van een kind.

Een warm en open schoolklimaat laat ouders en kinderen toe om gemakkelijker met vragen en problemen over de brug te komen. Vertrouwen en eerlijkheid zijn hierbij heel belangrijk.

- *De zorgcoördinator is de spilfiguur in de hele zorgwerking : visie-ontwikkeling, bewaken van de visie, planning, contacten leggen, prioriteiten in de hulpverlening vastleggen, overleg met directie, contactpersoon voor ouders-leerkrachten-leerlingen-CLB-externen.*
- *De deeltijds werkende leerkrachten worden ingeschakeld in zogenaamde leerkrachtenteams per leerjaar. Naar gelang van het lestijdenpakket worden extra lestijden voorzien in die leerjaren die er de hoogste nood aan hebben. Die criteria kunnen verschillend zijn en worden elk schooljaar apart bekeken. Criteria die er toe doen zijn : klasgrootte, cognitief niveau van de hele groep, gedragsmoeilijkheden, individuele noden, inzetbaarheid van ONW...*
- *De zorgcoördinator informeert zich inzake hulpmiddelen, therapieën, hulpverleners.*
- *De zorgcoördinator stelt duurzame en noodzakelijke aankopen voor.*
- *De zorgcoördinator bepaalt samen met de betrokkenen de te volgen leerlijn, het aangepast curriculum en het aanbieden van uitdagende leerstof.*
- *De zorgcoördinator beheert de leerlingendossiers en houdt toezicht op het tijdig aanvullen door de leerkrachten.*
- *De zorgcoördinator begeleidt ouders en leerlingen in de zoektocht naar een aangepast onderwijsniveau of onderwijstype.*

Wat als kinderen specifieke onderwijsbehoeften hebben ? Hoe pakken we dit aan ?

Bij individuele onderwijsbehoeften kiezen we voor differentiatie. Er is dus een andere aanpak nodig. Binnen het schoolteam bekijken we of de andere aanpak haalbaar is voor de school, het team, de ouders en het kind. Kunnen we de andere aanpak met redelijke, dus haalbare middelen verwezenlijken of niet ? Het CLB helpt ons met advies.

Een redelijke aanpassing past in de zogenaamde REDICODIS-maatregelen (remediëren, differentiëren, compenseren, dispensereren). Het kan dus zijn dat we moeten vervangen, toevoegen of weglaten van leerinhouden. Als het zorgaanbod van de school en externe ondersteuning geen antwoord meer kunnen bieden, helpt de school bij een noodzakelijke en zinvolle overstap naar een school op maat.

- *Het is de wens van de school om op termijn te evolueren naar een meersporenaanpak. Kinderen moeten op eigen niveau onderwezen worden met respect voor het tempo eigen aan het kind. Maar elk niveau moet leiden tot een progressie.*
- *Leerkrachten passen de door de school gebruikte methodes aan om onderwijs op maat te bieden. Dit is een meerjarenplan en het is niet mogelijk om hierin overhaast te werk te gaan. Leerkrachten moeten de kans krijgen zich hierin te bekwamen door navorming, zelfstudie, visitatiemomenten, co-teaching en team-teaching.*
- *De school stelt de middelen, nodig voor het bereiken van deze doelen ter beschikking. De prioriteit wordt in onderling overleg bepaald.*
- *In team worden "redelijke aanpassingen" besproken en aanvaard. Deze aanpassingen lukken slechts als het hele team ze draagt en blijft dragen.*

OPDRACHT 5 : HOE ORGANISEREN WE ONZE SCHOOL OM KINDEREN TOT LEREN TE BRENGEN EN HEN TE BEGELEIDEN IN HUN GROEIPROCES VAN MENSWORDING ?

Hoe wil onze school een meerwaarde zijn voor het leren en het leven van onze kinderen?

De 9 pijlers van 'beleidsvoerend vermogen van een school' nader belicht.

In bovenstaande vraag vinden we meteen de kernopdracht van onze school, een pedagogische gemeenschap, terug. Met velen werken we **doelgericht(9)** samen om deze opdracht te doen slagen. Zonder goede organisatie met een duidelijke structuur lukt dit niet. Elk draagt een stuk verantwoordelijkheid opdat het welbevinden van kinderen, ouders en personeelsleden zou leiden tot een beter leren. Alle personeelsleden weten waar onze school voor staat en beheersen de inhoud van het pedagogisch project. **Betrokkenheid(8)**

- *(9)We baseren ons op het ZILL-leerplanconcept. De leerlijnen vormen voor ons de basis van ons onderwijs. We proberen een meersporenaanpak te realiseren in de lagere afdeling. De eerste graad is hierin al behoorlijk onderlegd en vanaf het schooljaar 2017-2018 willen we de aanzet in het derde leerjaar realiseren om dit na verloop van tijd te veralgemenen. Elk leerjaar is eigenlijk al op weg, maar het is nog niet veralgemeend. Het kleuteronderwijs is helemaal doordrongen van de ZILL-gedachte. Geleidelijk schakelen we over naar een andere flexibele tijdsindeling en inzet van leerkrachten.*

- (8) *Op elke personeelsvergadering wordt ruimte voorzien voor pedagogische en didactische werkmomenten : evaluatie, ZILL, visie, afspraken, leerlijnen, methodes, inhouden ... We waarderen de inbreng van elk, uitgebreid naar hulp personeel en administratief personeel.*

Deze **gezamenlijke verantwoordelijkheid(2) of de wil om samen te werken(7)**, leidt er toe dat in een positief klimaat, de teamleden steun vinden bij elkaar om als individu en als team te kunnen groeien. Door de veelheid van talenten, deskundigheid en vaardigheden versterken en vullen we elkaar aan en door geregeld **zelfonderzoek(5)** worden we uitgedaagd om **vernieuwende stappen(4)** te zetten.

- (2)(7) *We werken samen met ouders, kleuter-lager, zorgleerkracht, zoco, externen... Een leerlingendossier wordt door alle actoren samengesteld. In een overleg met de zoco tijdens MDO en met de zorgleerkracht tijdens PV's worden gegevens besproken.*
- (7) *Projecten worden door het team gedragen.*
- (5) *SWOT-analyse, IDP*
- (4) *Implementatie ZILL, evolutie in rapportering, touchscreentechnologie, introductie van STEM*

Van onze leerlingen verwachten we ook dit 'samen werken, samen leren en samen kritisch zijn'. Via de ouders leren we de kinderen begrijpen en ondersteunen. Een open communicatie is belangrijk en vergroot de ouderbetrokkenheid.

Als katholieke basisschool blijven we nauw verbonden met de plaatselijke gemeenschap en blijft 'ontmoeting' dus belangrijk.

Het schoolbestuur legt de taken van de personeelsleden vast in een functiebeschrijving.

Het schoolteam is op veel gebieden deskundig, maar waar nodig en wenselijk roepen we extra advies en expertise in of verwijzen we door. Voortdurende gerichte **professionalisering(3)** van de teamleden is ook hier een noodzakelijke stap.

- (3) *Navorming op maat van de nood van de leerkracht, volgens de prioriteit, volgens de nood bij leerlingen.*

We gaan stap voor stap vooruit in het nemen van beslissingen met betrekking tot pedagogische en organisatorische onderwerpen. We onderzoeken voor en tegen vanuit meerdere invalshoeken. Besluiten worden tenslotte genomen op het niveau waar ze moeten genomen worden. Vanuit het principe van **'gedeeld leiderschap'(1)** neemt de directeur de dagelijkse leiding op zich. Hij wordt hier in bijgestaan door een beleidsteam waarin het hele schoolteam kan deelnemen gezien de brede waaier aan onderwerpen waarin we als schoolteam die besluiten dienen te nemen. Andere besluiten worden genomen door het schoolbestuur. Leerlingen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden. Zo krijgen zij kansen om mee te denken, mee te praten, mee te doen, mee te beslissen. De schoolraad geeft advies bij het nemen van beslissingen. Het vrijwillig oudercomité biedt naast financiële en logistieke steun ook heel dikwijls een andere kijk op dingen.

- (1) *Beleid inzake methodes, infrastructuurwerken, onderhoudswerken, vervanging en vernieuwing van materialen.*

Onze school wil geen eiland zijn. Als dialoogschool toetsen we ons opvoedingsproject voortdurend aan de maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe opvattingen. Dit is

nodig om mee te evolueren. Deze **innovaties(4)** bepalen onze prioriteiten. We bespreken wat we aanpakken en wat we nog niet aanpakken = **responsief vermogen(6)**. We versterken en passen het bestaande aanbod aan rekening houdende met de haalbaarheid en de draagkracht van het team. Wellicht is hier dus opnieuw professionalisering nodig. Teamleden participeren in de besluitvorming = **betrokkenheid(8)**. Pedagogische werkdagen en personeelsvergaderingen worden ingevuld met overleg en schoolwerkplanning, nodig om aan onze schoolprioriteiten te werken. ...en zo sluit de cirkel zich, want...

- (4) ZILL, muzo, wiskundeonderwijs, taalbeleid via taalinitiatie en taalsensibilisering. Openstaan voor meerdere nieuwe culturen en talen van de kinderen en hun ouders.
- (6) Inzetten op laagdrempeligheid en een open school.
- (8) Beslissingen worden in team genomen.

Wat de school ook onderneemt, uiteindelijk moet dit een meerwaarde zijn voor het leren en het leven van onze kinderen.(9)

- (9) We willen dat kinderen graag naar school komen, waar ze gewaardeerd en gerespecteerd worden, waar aandacht voor onaangepast gedrag of pestgedrag bij elk personeelslid of vrijwilliger of leerling de hoogste prioriteit krijgt. Via dialoog en communicatie moet duidelijkheid en openheid de norm worden.